

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/33/2016
Identifikačné číslo spisu:	8110010326
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8110010326.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného L. U. pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/, písm. d/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 28. apríla 2016 v Bratislave dovolanie obvineného L. U. podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Zuzany Molokačovej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. septembra 2010, sp. zn. 7 To 65/2010, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného L. U. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 25. júna 2010, sp. zn. 4 T 25/2010 uznal obvineného vinným z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/, písm. d/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Tr. zák., § 127 ods. 3 Tr. zák. a § 140 písm. c/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, ktorý je uvedený v rozsudku.

Za to okresný súd obvineného odsúdil podľa § 149 ods. 2 Tr. zák. za použitia § 36 písm. j/ Tr. zák. a § 38 ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 21 (dvadsaťjeden) rokov. Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 78 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranný dohľad v trvaní 3 (troch) rokov. Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd obvinenému uložil povinnosť nahradiť poškodenému R. J.kodu vo výške 903,78 €.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozhodol rozsudkom zo 16. septembra 2010, sp. zn. 7 To 65/2010 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d/ a ods. 3 Tr. por. napadnutý rozsudok vo výroku o treste zrušil a postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. uložil obvinenému totožný trest, len s poukazom na § 145 ods. 2 Tr. zák. a nie na § 149 ods. 2 Tr. zák., ktoré súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku nesprávne uviedol.

Následne sa obvinený opakovanými žiadosťami (z 12. apríla 2011, 3. novembra 2011, 25. januára 2012,

8. februára 2012, 19. marca 2012, 3. mája 2012, 28. júna 2012, 7. augusta 2012 a 5. septembra 2012) adresovanými prevažne okresnému súdu domáhal nazretia do vyšetrovacieho spisu, doručenia kópií zvukových záznamov z hlavného pojednávania, ustanovenia obhajcu atď., a to všetko za účelom podania mimoriadneho opravného prostriedku - dovolania.

Dňa 13. novembra 2012 obvinený doručil Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) podanie z 9. novembra 2012 označené ako „Podanie dovolania - žiadosť o ustanovenie obhajcu“, v ktorom popri žiadosti o ustanovenie obhajcu, s poukazom na § 371 ods. 1 Tr. por. namietal „nezákonne vysoký trest“.

Uvedené podanie ministerstvo postúpilo okresnému súdu, ktorý v dňoch 25. mája 2013 a 16. júla 2013 vyzvalo ustanoveného obhajcu obvineného, JUDr. Ladislava Lukáča, aby sa vyjadril, či sa k podanému dovolaniu pridáva.

Na tieto výzvy ustanovený obhajca nereagoval, a preto okresný súd spis predložil na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý ho dňa 26. septembra 2013 vrátil okresnému súdu s odôvodnením, že podanie obvineného z 9. novembra 2012 nespĺňa náležitosti podľa Trestného poriadku. Najvyšší súd uviedol, že vo veci je možné konať až po odstránení procesných nedostatkov.

Následne podaniami zo 4. novembra 2013, 7. januára 2014 a 7. februára 2014 adresovanými okresnému súdu a Generálnej prokuratúre SR obvinený vyjadroval svoj nesúhlas s postupom ustanoveného obhajcu, ako aj s prieťahmi súdu prvého stupňa v súvislosti s vybavovaním jeho dovolania.

Dňa 29. apríla 2014 bolo okresnému súdu doručené dovolanie obvineného podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Ladislava Lukáča.

Obvinený v podanom dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., tzn. zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu.

Porušenie uvedeného práva spočívalo v postupe odvolacieho súdu, ktorý nezákonne - svojvoľne vyhodnotil dôkazy tak, že uveril jedinému svedkovi obžaloby, L. W.. Stalo sa tak napriek skutočnosti, že zo svedeckých výpovedí ďalších svedkov - J. U., L. U. a Q. W. jednoznačne vyplynulo, že skutočným vrahom poškodeného bol brat obvineného - T. U., ktorý sa k predmetnému skutku aj sám priznal. Pokiaľ ide o výpoveď L. W., z nej je podľa obvineného zrejmé len to, že tento videl, ako mal obvinený s poškodeným konflikt. To ale neznamená, že to bol práve obvinený, ktorý poškodenému spôsobil smrť.

Na základe týchto skutočností obvinený dovolací súd požiadal, aby napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušil.

Rovnopis dovolania obvineného okresný súd podľa § 376 Tr. por. 5. mája 2014 odoslal ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o ňom priamo dotknuté.

K podanému dovolaniu sa dňa 13. mája 2014 vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Prešov (ďalej len „krajská prokuratúra“) tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu považuje v celom rozsahu za zákonný a správny. Vykonaným dokazovaním bolo v potrebnom rozsahu a kvalite spoľahlivo preukázané, že skutok, tak ako bol súdmi ustálený, sa stal, že je trestným činom a že ho spáchal obvinený. Vo vzťahu k námietkam obvineného prokurátor uviedol, že súdy jednoznačne vysvetlili, o ktoré dôkazy svoje rozhodnutie opreli, ktoré z nich považovali za dôveryhodné a ktoré nie. V posudzovaní a vyhodnocovaní jednotlivých dôkazov prokurátor nevzhliadol žiadnu svojvôľu a v žiadnom prípade nie sú v rozpore s právnym posúdením veci. Na podklade týchto skutočností prokurátor navrhol podané dovolanie odmietnuť.

Dovolanie bolo spolu so spisovým materiálom 23. mája 2014 predložené najvyššiemu súdu, ktorý o ňom

rozhodol uznesením z 29. mája 2014, sp. zn. 5 Tdo 31/2014 tak, že ho podľa § 382 písm. a/ Tr. por. odmietol ako podané oneskorene.

Najvyšší súd vysvetlil, že podľa § 373 ods. 1 Tr. por. môže obvinený podať dovolanie len prostredníctvom svojho obhajcu. Obhajca obvineného však dovolanie v zákonnej lehote nepodal, a to napriek opakovaným urgenciám okresného súdu, ako aj samotného obvineného. Keďže k podaniu dovolania došlo až 29. apríla 2014, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej trojročnej lehoty (§ 370 ods. 1 Tr. por.), najvyšší súd nemal inú možnosť, len podané dovolanie ako oneskorené odmietnuť.

Dňa 12. januára 2016 (a opakovane aj 28. januára 2016) obvinený cestou najvyššieho súdu doručil okresnému súdu podanie, ktorým sa domáhal navrátenia lehoty na podanie dovolania, ako aj ustanovenia nového obhajcu. Argumentoval, že 28. apríla 2015 podal Slovenskej advokátskej komore (ďalej len „SAK“) na počínanie ustanoveného obhajcu sťažnosť, s ktorou sa Disciplinárna komisia SAK stotožnila a tomuto rozhodnutím z 24. septembra 2015, sp. zn. DS IX.-49/15:2971/2014 za porušenie § 18 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o advokácii“) a § 6 ods. 1 Advokátskeho poriadku uložila disciplinárne opatrenie vo forme peňažného trestu.

Dňa 1. februára 2016 bola obvinenému ustanovená obhajkyňa JUDr. Zuzana Molokačová, advokátka so sídlom Masarykova 16, 080 01 Prešov, ktorá žiadosť obvineného o navrátenie lehoty podaním z 12. februára 2016 doplnila, a zároveň tým istým podaním podala dovolanie opätovne.

Vo vzťahu k žiadosti o navrátenie lehoty poukázala na skutočnosť, že obvinený vykonal všetky úkony, ktoré od neho možno požadovať, pričom v tejto veci jednoznačne pochybil advokát. Na podporu svojich tvrdení pripojila vyššie spomínané právoplatné rozhodnutie SAK a dodala, že procesné pochybenie obhajcu ustanoveného štátom nemôže štát, ktorý takéhoto obhajcu určil, vyhodnotiť v jeho neprospech. Na základe týchto skutočností dospela k záveru, že dovolanie advokáta z 29. apríla 2014, ktorým sa pripojil k dovolaniu obvineného z 9. novembra 2012 bolo podané včas. Alternatívne od súdu požadovala, aby podľa § 64 Tr. por. lehotu na podanie dovolania navrátil a aby uznesenie najvyššieho súdu z 21. mája 2014, sp. zn. 5 Tdo 31/2014 zrušil.

Pokiaľ išlo o vecné dôvody dovolania, v tomto smere sa v celom rozsahu stotožnila s dovolaním JUDr. Ladislava Lukáča z 29. apríla 2014, týkajúceho sa zásadného porušenia práva na obhajobu (§ 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.).

Predmetné dovolanie bol ďalším podaním obvineného z 19. februára 2016 doplnené. V doplnení obvinený v podstatnej časti zopakoval argumenty, na ktoré už skôr odkázali jeho obhajcovia. Nad rámec nich však poukázal na uznesenia najvyššieho súdu z 26. februára 2010, sp. zn. 2 Toš 4/2009 a z 25. februára 2010, sp. zn. 5 To 17/2009.

Okrem toho doplnil, že jeho rodinu nútili príslušníci PZ SR, aby vypovedali proti nemu a že „vyšetrovateľ konal vo veci zaujato a rafinovane, ale aj voči mojej rodine, využil situáciu a zmanipuloval celé vyšetrovanie, len aby objasnil túto vraždu.“ Obvinený vysvetlil, že nenamieta spôsob hodnotenia dôkazov, ale svojvôľu s akou súdy tieto dôkazy posúdili. Uviedol, že spôsob obhajoby JUDr. Jozefom Ondrákom (ako obhajcom ustanoveným ešte v prípravnom konaní) bol len „teoretický a iluzórny“, keďže tento bol tak počas prípravného konania, ako aj v konaní pred súdom absolútne pasívny. V záverečnej časti obvinený označil svoj prípad za justičný omyl a dovolací súd požiadal, aby napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil.

Prokurátor krajskej prokuratúry vo vzťahu k žiadosti o navrátenie lehoty dňa 3. marca 2016 uviedol, že z nej nie je zrejmé, či je splnená podmienka, podľa ktorej takúto žiadosť je nutné podať najneskôr do troch dní od odpadnutia prekážky, ktorá vykonaniu úkonu bránila. Aj keď je pravdou, že obvinený je oprávnenou osobou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), toto právo môže realizovať len prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.). Na základe tohto, pokiaľ obhajca zmeškal lehotu

lebo bol presvedčený o neexistencii dovolacích dôvodov, resp. kvôli svojej pracovnej vyťaženosť, nejde o tak dôležitý dôvod, ktorý by v zmysle § 64 ods. 1 Tr. por. umožňoval lehotu navrátiť. Okrem toho, podľa mienky prokurátora, pochybenie obhajcu nemôže byť dodatočne konvalidované tak, že za včas podané dovolanie by sa vyhodnotilo podanie obvineného z 9. novembra 2012, v znení jeho doplnenia advokátom z 29. apríla 2014. V tomto smere je totiž rozhodná tá lehota, kedy bolo dovolanie podané obhajcom a nie obvineným.

Vo vzťahu k dovolaniu z 12. februára 2016, ako aj jeho doplneniu z 19. februára 2016 prokurátor krajskej prokuratúry vo svojom vyjadrení z 9. marca 2016 uviedol, že z jeho obsahu jednoznačne vyplýva, že obvinený ním namieta úplnosť skutkových zistení, ako aj proces hodnotenia dôkazov zo strany súdu. V tejto súvislosti prokurátor zdôraznil, že hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý odporuje predstavám obvineného ešte neznamena, že skutkový stav veci nebol správne ustálený. Dovolanie nemôže byť založené na nesúhlase obvineného s tým, ako súd v rámci postupu podľa § 2 ods. 12 Tr. por. hodnotil dôkazy, resp. aké skutkové zistenia z nich vyvodil. Okrem toho, súd prvého stupňa sa v rámci dokazovania podrobne zaoberal aj verziou obvineného (podľa ktorej sa skutku mal dopustiť jeho brat), pričom jasne a presvedčivo vysvetlil, prečo jej neuveril.

Keďže právoplatné rozhodnutie vychádzajúce z nesprávne zisteného skutkového stavu môže dovolaním napadnúť len minister spravodlivosti (§ 371 ods. 3 Tr. por.), prokurátor navrhol, aby za predpokladu, že dovolací súd navrátenie lehoty povolí, rozhodol tak, že dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietne.

Dňa 11. marca 2016 doručil obvinený okresnému súdu podanie zo 7. marca 2016 označené ako „Oznámenie do doplnenia dovolania“. V podaní obvinený s poukazom na § 76 ods. 2 Tr. por. namietal, že prokurátor v jeho veci nestihol podať obžalobu včas, čo viedlo k jeho nezákonnému pobytu vo väzbe. Okrem toho obvinený vyjadril nesúhlas so skutočnosťou, že jeho (v tom čase ustanovený) obhajca splnomocnil na zastupovanie advokátskeho koncipienta, že vyššie uvedené procesné pochybenie súdu nevytýkal, resp. že mal obvinenému uviesť, že si nemôže podať „sťažnosť na obžalobu“, žiadosť o prepustenie z väzby atď. Napriek tomu, že si podal žiadosť o nového advokáta, súd jej nevyhovel, keďže na to vraj nezistil zákonné dôvody. Na podklade uvedeného obvinený dospel k záveru, že postup okresného súdu, ako aj jeho obhajcu mal podiel na tom, že bol odsúdený práve on a nie jeho brat T. U..

Spisový materiál bol spolu so žiadosťou o navrátenie lehoty a podaným dovolaním najvyššiemu súdu riadne predložený 13. apríla 2016.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvineného L. U., ako aj predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), prostredníctvom ustanoveného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.).

Pokiaľ išlo o otázku včasnosti podaného dovolania (§ 370 ods. 1 Tr. por.), najvyšší súd dospel k nasledovným záverom.

Najvyšší súd v zhode s prokurátorom krajskej prokuratúry je toho názoru, že subjektívne presvedčenie obhajcu obvineného o tom, že dôvody dovolania v jeho trestnej veci nie sú dané, resp. jeho pracovná vyťaženosť, ktoré mali za následok zmeškanie lehoty pre podanie dovolania, nemôže založiť dôležitý dôvod, s ktorým by § 64 Tr. por. spájal možnosť lehotu na podanie opravného prostriedku navrátiť.

Z tohto dôvodu sa najvyšší súd nezaoberal ďalšou námietkou prokurátora krajskej prokuratúry, ktorý poukázal na skutočnosť, že zo žiadosti o navrátenie lehoty / podaného dovolania z 12. februára 2016 nie je zrejmé, či bola splnená podmienka, podľa ktorej túto je nutné podať najneskôr do troch dní od odpadnutia prekážky, ktorá vykonaniu úkonu bránila.

Aj napriek vyššie uvedenému, s ohľadom na právoplatné rozhodnutie Disciplinárnej komisie SAK, ktorá skonštatovala pochybenie advokáta v súvislosti s plnením jeho povinnosti postupovať s odbornou starostlivosťou, ako aj s ohľadom na právne závery Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. februára 2014, sp. zn. I. ÚS 217/2013, ktorý pri posudzovaní včasnosti podaného dovolania vychádza zo stavu, kedy bolo podané obvineným a nie jeho obhajcom, vyhodnotil najvyšší súd dovolanie obvineného z 9. novembra 2012, resp. z 23. mája 2014 a 1. februára 2016 ako podané včas.

Zároveň ale najvyšší súd pri predbežnom preskúmaní spisového materiálu zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Pokiaľ ide o hlavnú dovoláciu námietku obvineného L. U., týkajúcu sa údajnej „svojvôle“ súdov pri hodnotení dôkazov, najvyšší súd je toho názoru, že obvinený si zamieňa voľné hodnotenie dôkazov (§ 2 ods. 12 Tr. por.) so svojvôľou.

Aj keď obvinený vo svojich podaniach opakovane zdôrazňuje, že nenamietá spôsob hodnotenia obstaraných dôkazov, ale „svojvôľu s akou tieto dôkazy súdy posúdili“, z povahy jeho námietok (súdy uverili jedinému svedkovi obžaloby, aj keď v jeho prospech vypovedali iní traja svedkovia, resp. brat obvineného sa k spáchanej vražde priznal atď.) je celkom zjavné, že vyjadruje nesúhlas s hodnotením vykonaného dokazovania, tak ako si ho súdy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivito i v ich súhrne ustálili (§ 2 ods. 12 Tr. por.). Inými slovami, podstata jeho námietok nespočíva v tom, že by súdy nevysvetlili, ako dospeli k záveru o jeho vine, ale v správnosti a úplnosti zisteného skutku, ktorý dovolací súd v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. časť za bodkočiarkou, preskúmať nemôže.

Nad rámec uvedeného najvyšší súd dopĺňa, že hoci nedostatočné odôvodnenie (rozumej arbitrárnosť rozhodnutia) nepredstavuje dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a ani žiaden iný dovolací dôvod, z oboch napadnutých rozhodnutí je zrejmé, ako sa súdy s jeho verziou skutku vysporiadli, resp. presvedčivo vysvetlili, prečo jej neuverili.

Pokiaľ ide o námietky obvineného týkajúce sa údajného pasívneho, resp. nesprávneho výkonu obhajoby zo strany jeho advokáta, JUDr. Jozefa Ondáka, najvyšší súd ich považuje za čisto účelové. JUDr. Jozef Ondák bol obvinenému ustanovený ihneď, ako mu bolo vznesené obvinenie (§ 37 ods. 1 písm. c/ Tr. por.), pričom obvinený s jeho ustanovením opakovane vyjadril svoj súhlas (napr. č. l. 10 a 38). Okrem toho, najvyšší súd preskúmaním spisového materiálu zistil, že JUDr. Jozef Ondák sa zúčastnil skoro všetkých nariadených úkonov, a to tak v priebehu prípravného konania (vrátane opakovaných výsluchov obvineného a svedkov, rekonštrukcie atď.), ako aj konania pred súdom. Pri týchto úkonoch kládol svedkom a obvinenému otázky a aktívne vystupoval v jeho prospech. Na podklade týchto skutočností najvyšší súd ani tejto námietke obvineného nemohol prisvedčiť.

Pokiaľ ide o námietku podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por., v rámci ktorej obvinený tvrdil, že vyšetrovateľ bol proti nemu zaujatý a celé vyšetrovanie zmanipuloval, odhliadnuc od toho, že obvinený námietku zaujatosti podľa § 31 ods. 4 Tr. por. nepodal, najvyšší súd v tomto smere odkazuje na svoje uznesenie z 26. februára 2008, sp. zn. 2 Tdo 45/2007, podľa ktorého „Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku nebude naplnený v prípade námietok, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu sudcov k prejednávanej veci a ktoré majú len abstraktný, resp. všeobecný charakter.“

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.